

SLOVENEK

Političen list za slovenski narod.

Pe pošti prejeman velja: Za celo leto predplačan 15 gid., za pol leta 8 gid., za četrt leta 4 gid., za en mesec 1 gid. 40 kr.
V administraciji prejeman velja: Za celo leto 12 gid., za pol leta 6 gid., za četrt leta 3 gid., za en mesec 1 gid. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gid. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.
Karsčinske prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 4.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja tristoletna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr. če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.
Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.
Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.
Izhaja vsak dan, izvemai nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldna.

Štev. 286.

V Ljubljani, v soboto 13. decembra 1890.

Letnik XVIII.

Vsi na stražo!

Koncem tega meseca imamo torej splošno ljudsko štetje, pri katerem se bode izmerila moč vsake narodnosti. Sovražniki naši napenjajo vse moči, da bi število nas Slovencev po slovenskih pokrajinah zmanjšali v svoj prosep. Vreden ni, da ga zemlja slovenska nosi, ki bi povodom ljudskega štetja zatajil svojo narodnost — in se priznal k tuji. Bodimo torej na straži; poučujmo, dramimo, karajmo, kjer treba, da protivniki naši ne bodo obogatili na naš račun in pomnožili svojega števila. Kdor izmed našincev bi pri ljudskem štetju zatajil rod svoj, bodisi mož visoko nameščen, bodisi navaden delavec, gotovo zasluži ime: ničemurnika in izdajice.

Pri ljudskem štetju imel bode zopet važen nálog občevalni jezik, katerega mora vsak priznati. Protivniki naši že danes begajo ljudstvo, da občevalni jezik, katerega ta ali oni priznava, ne pomeni narodnosti, in bi vsled te prevare vsak Slovenec, ki se oglasi k nemškemu občevalnemu jeziku, ne zatajil slovenske svoje narodnosti in smel še dalje veljati za Slovenca. To pa ni res; občevalni jezik bode po ljudskem štetju odločno proglašen za materni jezik ali narodnost.

Poučno in važno je zvedeti, koliko Slovencev je v kakem kraju, v celi deželi in po vsi državi, koliko Nemcev, in koliko je ljudi druge narodnosti. In vse to se naj dokaže s prihodnjim popisovanjem. Sevéda resnica ne bode prišla na dan, ako se mi sami ne potrudimo. Popisna pöla ali popisni komisar vprašal nas bode gotovo: koliko si star, kake vere, poklica ali službe itd.? Toda ne bode nas vprašal naravnost: Si li Slovenec ali Nemeč, ali kake narodnosti? Da bi bili tako vprašani, odgovoril bi gotovo vsakdo: Slovenec sem ali: Narodnost moja je slovenska. Ali tako vprašanje se nam ne bode stavilo, temveč: kako navadno govorimo, ali kak je naš običajni jezik ali občevalna govornica — ali nemški: kaka je naša „Umgangssprache“.

Na tako vprašanje odgovoril bode vsak Nemeč, da je navaden jezik njegov nemščina; Lah odgovori, da navaden govor njegov je laščina; Poljak zopet, da poljščina, in torej vsak Slovenec mora priznati, da njegov navadni jezik ali njegova „Umgangssprache“ je slovenski jezik (pri nas na Kranjskem vsled vladne odredbe prejšnjih let: k r a n j s k i jezik!). In po tem priznavanju, v kakem jeziku kdo govori, šteló se bode tudi, kako številna je kaka narodnost, koliko v kakem kraju živi Slovencev, koliko je Nemcev itd., in koliko jih je po vsej deželi, po vsem cesarstvu.

Vse to moramo imeti v čislih zlasti tam, kjer se mi Slovenci poleg slovenščine poslužujemo tudi nemškega jezika, bodisi, da smo pri takem obrtu, trgovini, v poklicu ali v uradu, kjer moramo občevali tudi v tujem jeziku, to je v nemščini, ali pa da živimo v takem kraju ali mestu, kjer živimo vkupe z Nemci in se zaradi njih poslužujemo, ker ne umejo slovenski, nemškega jezika.

Ne smemo se torej motiti. Dasi bi umeli nemški in se nemščine posluževali v svojem poklicu in uradu in v občevanju z Nemci, s katerimi živimo vkupe — vendar smo in ostanemo Slovenci in naš navadni jezik je materni jezik, naša „Umgangssprache“ je slovenščina, ona slovenščina, za katere ohranjenje in izobraženje so skrbeli najplemenitejši in požrtvovalni rodoljubi vsacega stanú in poklica, — isti jezik, v katerem govorimo s svojimi najdražjimi, s členi svoje rodbine, s svojimi stariši in otroci; isti jezik, v kojem kramljamo najiskrenejše in najodkritosrčnejše, — ker to je naš domač jezik, materni jezik, ker je to naš občevalni jezik, naša „Umgangssprache“.

Storimo to pred vsem zaradi tega, ker je istina.

Drugič zaradi tega, ker se mora ta istina pojaviti s popisom prebivalstva, da se zvé vsled našega narodnega jezika, koliko živi tu Slovencev. Z ljudskim popisovanjem se ne preiskuje, kdo zná tudi nemški; ne bodo nas vprašali, kako se sporazumevamo z Nemci, s katerimi živimo skupaj; preiskavali ne bodo, kacega jezika se v kaki prodajalnici,

obrtu ali uradu poslužujemo; ne bode se vprašalo, kak jezik v tem mestu govori večina prebivalstva — temveč dognati bodo hoteli, koliko ljudi je tu te ali one narodnosti in koliko je tu Slovencev. In zatorej naj zglaší vsakdo, dasi govori več jezikov, samo jedino materini jezik slovenski.

Na srce polagamo vsem Slovincem radi resnice in v opomin, da vedó, zakaj se gré, in da se ne dadó zapeljati, če bi kdo to nameraval. V zakonu je sicer strogo prepovedano, da bi popisni komisar vplival na kóga pri izpraševanju po njegovem občevalnem jeziku. Toda kolikrat se ne greši zoper zakone! Vseh nakán se ogibajmo in povsodi brez strahú odgovarjajmo, da naš občevalni jezik je slovenski in to more tudi zapisati komisar v pölo.

Tako moramo Slovenci postopati pri prihodnjem ljudskem štetju, da pokažemo resnico, ker to je naša pravica in tudi dolžnost.

Ko bi tedaj rekli, da je nemščina naš občevalni jezik, s tem bi se izključili iz svojega slovenskega naroda, iz tega naroda, ki je odrastek slovenske rodbine, s katero se nijedno narodno pleme ne more meriti gledé števila in obsežnosti svojih dežel; izključili bi se iz svojega naroda, čegar ime in čine pozna širni svet in ki je bil vsled nemile usode nasilno mnogo stoletij tlačen in teptan, zdaj pa z nova preroben. Ko bi torej mi Slovenci proglašali nemščino za svoj navadni jezik, postopali bi kakor odpadniki, enako onim bednim poturicam!

In kdo izmed poštenih Slovencev bi neki imel tako žalosten pogum, da bi še sam pomagal število svojega naroda zmanjševati, in kratiti pravice njegove? Samo ondi, kjer smo, imamo pravice svoje kot Slovenci!

Radi tega na delo, zlasti v mešanih, dvojezičnih občinah, narodni, zavedni možje! Združite se in poučite ljudi o njihovih dolžnostih in pravicah. Vsak ima pravico, proglašati se za Slovenca, in ta jezik slovenski, v katerem on v veselji peva narodno pesem, kateri se v rodbini glasi iz ust njegovih otrok in v katerem moli k Bogu: ta sladki in mili jezik slovenski je njegov občevalni jezik!

LISTEK.

Nedeljske misli.

IX.

Gospod vrednik! Sviftijanec bi imel po vsi krivici pravico, da bi strajkal, sicer ne Vam, a Vašim vredniškim škarijam, ki so prikrajšale njegovo nedeljsko premissljevanje zopet za nekaj „mislj“, kakor da bi bilo Slovincem dovoljeno misliti le v delavnik, ves dolgi teden, v nedeljah naj pa živimo samo o brezmiselnosti, o prozajjskih spominih, in prebavljamo naj brez „soli“ in „popra“, kar smo namlatili v socijalni in politiški mlatvi vsega dolgega tedna.

Zaradi tega se tudi Sviftijanec ne more potolažiti, da ste ga izbrisali s svojimi „škarijami“ iz pevskega zbora ljubljanskih gimnazijcev, ki se je produciral v svoji slovenski hvaležnosti po slovenskih mestnih ulicah z nemškimi pesmami, in sicer samo zato, ker je trdil, da je bila podobna jedna številka iste podoknice, kakor jajce jajcu isti slavni jeremijadi:

„O du mein lieber Augustin, Augustin,
Der einstige Enthusiasmus ist hin!“

A nič ne dé! Kako dolgočasno bi bilo na svetu, ko bi žvižgali vsi in vedno jedno in isto pesem, kakor krilati kalini, dočim napreduje okrog in okrog vesoljni svet in vsi, ki imajo zmožnost in pojem, kaj se pravi: „Des Lebens Unverstand mit Weisheit zu geniessen, ist Tugend und Begriff.“

A proč z modroslovjem, gospod vrednik, sicer me obsodite, da sem se priučil tudi te modroslovne granese od Kanta, ki ga tako sovražimo Slovenci, kakor bi bila njegova modrica le slovenski plagiat.

Ker ni priljubljeno vsaj začasno pri nas modroslovje, zateči se mora Sviftijanec zopet politiki v tolažilno naročje, saj poslednji dve znanosti se menjate z letnimi časi v Slovincih; kadar se namreč bavimo z visoko politiko, predbaucujemo si drug drugemu, da nam primanjkuje podlage vsemu vzvišenemu, zdravega modroslovja, in kadar se vsedamo na prestol modric, posuši se navadno naša domača politika.

Vsled tega smatra Sviftijanec in ž njim vsi zavedni in miroljubni Slovenci Schmerlinga za najboljšega svojega prijatelja, ker skrpal nam ni pred devetnajstimi leti samo politiške ustave, ki ni bajé vedno politišna, temveč tudi nam vsem, ki živimo

in se oslavljamo s svojimi politiškiimi drobtinami „conditio sine qua“ za zabavno življenje v vsej dolgi zimi, ali pa vsaj tedaj, kadar so odprta naša domača Janova svetišča.

Pomislimo n. pr., kakov dolg čas in kako „zdehanje“ bi bilo pod marsikatero našo slavno streho, ko bi ne odpirala domača in dunajska „naslanjača“ vsako leto mnogemu svojih gostoljubnih vrat, in ko bi ne čitali mi najmanj v trsh „listih“ poročila, kako prijazno sprejemajo visoke ekscelence naše gg. poslance, osobito kadar trkajo „s pestjo v žepu“ na njihova politišna vrata, in kako dovršene ali pa vsaj najmanj za sedeže ministerijalnih svetnikov vredne govore govore nekateri naši prvaki.

„Nedejme se!“ S temi Grégrovimi besedami smo se poslavljali tudi letos „in corpore“ od naših gg. poslancev na kolodvorih ter jim želeli: „Ite avibus bonis!“

In šli so, ter samo dolg čas in pa krasne spomine na baš dokončano deželnozborsko posedanje so zapustili za seboj, kakor da naj mi ostali živimo samo v prijetnih politiških spominih in drugih jednakih sladkostih. Tolažimo pa se tudi mi nedeljski politiki in črnogledi, ki primerjamo sedanjo politiko

Pred vsem treba, da se vsi posamičniki, kojih treba, in vsi slovenski listi počajo s to važno narodno zadevo. Nikogar nečemo dolžiti in sumničiti, da se v tej smeri ne spominja narodne dolžnosti, vendar bi želeli, naj ostane osebna mržnja brez neblazega vpliva gledé obrambe proti napadom narodnega sovraga. Čas hiti, valovi nevarnosti so vedno burnejši in nemirno udarjajo, zaradi tega odmeva naj klic naš po vseh slovenskih deželah: „Vsi na stražo!“

Samostalna obrt.

Težak je boj neimovitih malih obrtnikov z močnim velikim kapitalom. Kjer in kadekoli poskusijo obrtniki otresti se neznosnega jarma, vselej začutijo hude, smrtonosne udarce, s katerimi jim pojašnjuje njih odvisnost in onemoglost veliki kapital. Vzlasti zadnja leta donašala so nam o tem dovolj vzgledov. Poskusi obrtnih prijateljev v državnem zboru so bili hvalevredni, in tudi izvršeni in potrjeni zakoni so nam dajali upanje, da se polagoma obrtnikom razmere spremené na bolje. Toda varali smo se ter prepričali, da so vladajoče razmere pogostokrat silnejše, nego li zakoni; pritrđiti moramo tudi še dandanes starim, ki so veleli: Leges in schola virgines, in foro meretrices. Tako naj se godi obrtnikom po Avstriji po novi obrtni noveli, katero uporabljajo kapitalisti v svoje sebične namene. Obrtniki čutijo, da ostane njih boj brez vspeha, dokler so zastopstva njih koristi tako odvisna od nasprotnih jim elementov. Ni čuda, da skušajo zastopniki obrtnikov postaviti obrt na samostalna tla, ker ravno tega pogrešamo pri novi obrtni noveli in temu tudi pripisujemo nepopoljne vspehe novega obrtnega zakona.

Z veseljem smo torej pozdravili predlog češkega poslanca Düricha v državnem zboru, ki meri na to, da se zagotovi obrti potrebna samostalnost. Sedaj so naši obrtni zastopi izročeni popolnoma na milost političnim uradom in mnogokod trgovskim zbornicam. Tako gine izvrstni in z veseljem pozdravljeni zavod v soparu morečega birokratizma, in nádeje, ki so se stavile v trgovske zbornice, ginejo vedno bolj v zadnjih letih. Drugače tudi v sedanjih razmerah biti ne more, kajti za vsako najmanjšo stvarco se mora sedaj zadruga obračati k političnemu uradu, ta si poišče podrobnostij pri trgovski zbornici, in ko se stvar tira od Poncija do Pilata, ne more se ganiti zadruga, popolnoma ima zvezane roke; tu se vzlasti očitno vidi polovičarstvo nove obrtne novele.

Ako se sprejme predlog Dürichov, bodo odstranjene večinoma vse našete neprilike, zakaj potem se bodo vse zadeve, ki se dotikajo obrtnika, rokodelca in zadrug, obravnavale pri samostalnih obrtnih uradih, kamor bodo voljeni člani zadrug. Dürichov predlog meri namreč na to, da se osnujejo po posameznih okrajih obrtni okrajni zastopi iz raznih zadrug in ti okrajni obrtni zastopi volijo svoje odposlance v obrtni deželni odbor, ko bi imel skrb in nadzorstvo nad vsem obrtnim gibanjem. Tako organizovani obrtni zastopi bodo v resnici samostojni, njim pripade mnogo pravic, katerih je treba sedaj obrtnikom iskati pri tujih jim uradih, ki so dostikrat nasprotni težnjam obrtnih zadrug.

gledališkemu odru, na katerem igrajo politiki-igralci v krasnih, leskečih kostumih znamenite vloge pri penečem šampanjcu, a ko pade zagrinjalo po šestletni igralni dōbi, vračajo se zopet k nam pod slamnato streho ponižni in prijazni po legitimacije za nove šestletne predstave.

Pravijo, da pride v bližnji bodočnosti dōba, ko bomo zopet tu in tam obedovali in s kupami trkali z našimi gg. politiki in govorili o državnem ravnotežji, katero so priborili oni na račun naših podplato v g. Dunajevskemu, ne misleč na to, da so nas spravili iz ravnotežja.

Sedaj je zadnji čas, da cementujemo na novo svoje večkrat skrhane politične tehtnice, na katerih bomo tehtali kmalu svoje gg. poslance po njihovi pridobljeni ali pa izgubljeni teži, — ker spodobi se pošteno, da ne pride samo g. Dunajevski z našimi davki v ravnotežje, temveč tudi mi z njegovimi tovariši iz precejšnjega neravnotežja, ki nas vleče vedno bolj z nekako centrifugalno močjo od njegove in naše dosedanje političke, a ne politične tovaršije.

Swiftijaneec.

Ako se organizacija rokodelstva spopolni po predlogu Dürichovem, bodo tudi v socijalnem in političnem oziru vspeh tako važen, da so stvarni nasprotni razlogi skoraj nemogoči. S tem se utrdijo vrste srednjega stanu, ki so najtrdnjéjša zgradba proti socijalističnemu toku. Obrtna samostalnost po predlogu Dürichovem je ugodno sredstvo, da si pomaga do samostojnosti rokodelca, ki je sedaj vzlasti ondi, kjer odločuje „narodna“ politika, popolnoma odvisen od trgovskih zbornic. Sicer pa ta predlog ni naperjen proti trgovskim zbornicam, marveč le zahteva, da se poleg teh zbornic osnuje samostalni urad za malega obrtnika in rokodelca. Oba zavoda se bodeta delila v zastopstvu obrti; trgovske zbornice naj bi skrbele za veliko trgovino in obrt, zadeve, ki se tičejo malih obrtnikov in rokodelcev, pa naj se izročé zastopstvu, ki bo duša njegove duše in telo njegovega telesa. Ta zahteva je popolnoma opravičena in nikdo ne more v tem videti kake krivice, ako se ustanovi samostalni obrtni zastop, ki ne bi dovolil, da bi se o koristih obrtnikov sklepalo brez obrtnikov.

Politični pregled.

V Ljubljani, 13. decembra.

Notranje dežele.

Klub desnega središča je imel dné 11. decembra svojo klubovo sejo, kjer so se razgovarjali nemško-katoliški poslanci pod predsedništvom grofa Brandisa o sedanjih notranjih politiki. Soglasno so sklenili, delati na to, da kaka liberalna vlada ne vodi volitev v državni zbor. Nobenega vzroka ni, v zadnjem trenutku staviti v nevarnost svoje težko pridobljene politične drobtine. Res je, da marsikatero iskrene želje ni izpolnila vlada konservativcem, toda sedaj bi nasprotovanje konservativcev bilo le liberalcem v korist, zato pa je dolžnost vsacega katoliško mislečega poslanca, da vse opusti, kar bi pospeševalo liberalne namene.

O značaju avstrijske ljudske šole je novi okrajni glavar v Rumburgu na Severnem Češkem pri učiteljski konferenci zbranim ultranemškim in liberalnim učiteljem povedal nekaj čvrstih, nepričakovanih resnic. „Po nekaterih šolah tega okraja“, rekel je, „pogrešil sem podobo Krizjanega. Mi smo v krščanski državi in meni je mnogo na tem, da se krščanstvo povsod poudarja. Tudi me ni veselilo, ko sem pogrešal in nisem slišal pozdrava: „Hvaljen bodi Jezus Kristus!“ Želim, da se ta krščanski pozdrav zopet uvede v vseh tukajšnjih šolah. Moja želja je, da se mladina vzgaja versko, zakaj versko-nravna vzgoja vcepa mladini v srce kal dobrega ter jo vsposobi, da se uspešno bori proti mamljivim strastem. Ako se vzgaja mladina brez ozira na Boga in večnost, zgrudi se v prah ves svetovni red. Verski indiferentizem ni v šoli na pravem mestu; treba mu torej z vso odločnostjo zapreti vrata.“

Shodu rudarskih zastopnikov na Dunaju časniki pripisujejo veliko važnost. O tem je naš list že obširno poročal včeraj v posebnem članku. Ta shod je pojasnil, da so rudokopi primorani vsled neznosnih razmer hrepeneti in delati za zboljšanje svojega gmotnega stanja. Značilno za avstrijske razmere je, da so rudarski zastopniki javno prestopili v socijalnodemokratski tabor. S tem sklepom, pravi „Vaterland“, se je v Avstriji socijalno gibanje približalo odločilnemu stališču.

Poljaki in Rusini. Gališki listi so še vedno polni poročil o pogajanju med Poljaki in Rusini. Važno za Rusine je, da je metropolit Sembratovič izjavil, da odobrava postopanje rusinskih poslancev, ki delajo za spravo ter v tem smislu tudi razglasil objavo, v kateri vabi Rusine na delo za Boga, za cesarja in domovino. — Starorusini se do sedaj še odtegujejo pogajanju, vendar je upati, da bode v odločilnem trenutku rusinski narod jedin v obrambi svojih pravic. — Vredovanje rusinske priloge gališkega uradnega lista je prevzel župnik Bobrovic.

V seji češkega kluba v državnem zboru je dné 11. decembra naznanil dr. Trojan pismerno, da izstopi iz kluba, njemu se je pridružil tudi dr. Kaizl; oba poslance sta na povabilo Mladočehov vstopila v klub „neodvisnih čeških poslancev“. — Vodje desnice državnega zbora so imeli svoje posvetovanje dné 10. decembra. Predsednik poljskega kluba, Javorski, je dobil nalog, da posreduje med Čehi in vlado na eni strani in med vlado in nemško-konservativnimi poslanci na drugi strani.

Vnanje države.

Črna Gora. Poročali smo že enkrat, da so se bili sprli Črnogorci s sosednimi Melisori ter da so imeli na eni kakor na drugi strani po dva mrtva. Krivda pade vsekako na Melisore, ki so napali Črnogorce. Da pa niso dotična oblastva storila potem svoje dolžnosti ter zabranila nadaljnega pobijanja, sklepamo iz najnovejšega poročila, da so Melisori z nova napali Črnogorce ter jednega smrtno ranili. Da se ne bi več ponavljale take nesreče, pozaprlo je črnogorsko oblastvo sedem najhujših Melisorov.

Rusija. Nova postava proti ruskim židovom bo prišla takoj s početkom prihodnjega leta v veljavo. Vsled te postave bo preproščeno, prodajati, v najem dajati ali zastavljati zemljišča ruskim židovom. Onim židovom pa, kateri so že v posesti kakoga zemljišča, bodo se jim odvzela. Tudi se jim bo odvzela pravica, kupovati posestva izven židovskih pokrajin. Postava bo zadela tudi rokodelca, katerim se bodo tudi pravice močno omejile. Če se bo ta zakon kakorkoli kršil, ne bo zadela kazen le židov, marveč tudi one kristijane, kateri so z njimi v zvezi.

Nemčija. Kar se je v nemškem državnem zboru dné 10. decembra razpravljalo, pomenljivo je tudi za Avstrijo. Prosti konservativci Behr je rekel, da se ne smé odpreti carina v času, ko vse sosedne države še povečšavajo svojo carino. Po njegovem mnenju se je premog samo zaradi avstrijsko-nemškega pogajanja podražil, zakaj meni se, da ne bo potem premog podvržen carini. Ko bi se carina odpravila, dobila bi nemška država večjo veljavo in utrdil bi se mesebojni mir. Poslanec Windthorst pa pravi, da se ne smé vlada zdaj baviti s presnovno carinskega zakona. Vsaj za nekaj časa naj bi se še pustilo to vprašanje pri miru. „Rad bi prepričal“, rekel je nadalje Windthorst, „avstrijske zastopnike, s katerimi se zdaj pogajamo, da ne bodo dobili tako zlahka od nas koncesije gledé na žito in živinsko carino. Če se ne bodo izvršile koncesije, naj se ničesar ne izpremeni v carinsko-politiških razmerah z Avstrijo.“

Italija. Zbornica je izvolila Biancherija za predsednika, Baccellija, Villo, Rudinija in Tenanija pa za podpredsednike.

Francija. Pariško porotno sodišče je obsodilo vrednika anarhistovskega lista „Pere Peinard“ na dvoletno ječo in 3000 frankov globe, ker je v imenovanem listu šuntal ljudi k moritvi, požiganju in vojake k nepokorščini do njihovih poveljnikov. — Francoska zbornica je sprejela celokupni proračun s 363 proti 54 glasovom. Desničarji se niso vdeležili glasovanja.

Belgija. Ni še dolgo temu, ko so poročali angleški listi, da so ravno oni, ki so bili poslani v Afriko zatirat suženjski stan in kanibalizem, izvrševali sami kanibalizma dejanja. Te dni pa piše „Hamburger Correspondent“, da je napravilo predavanje, katero je imel v Metz u Švedec Westmark, v Bruselji veliko vznemirjenje. Westmark je pravil, da niso belgijski častniki le žen in otrok, katere je Stanley od Arabcev prekupil, sprejeli kot darilo, da so si marveč i sami kupovali žene. Neki drug častnik je dal Afrikanca, ki je bil nekaj malega zakrivil, obesiti za noge na drevo ter ga strašno pretepsti. Ko je ta mučenik postal nezavesten, položili so ga na natezalnico, kjer je kmalu strašne smrti umrl. Častnik je podaril truplo mesojedim domačinom-divjakom. Z ozirom na te dogodke opozarjajo belgijski listi vlado Kongo države in dotične častnike, naj se opravičijo. Pač žalostni pospešitelji kulture! — Dné 11. t. m. je sprejel belgijski kralj Leopold II. deputacijo avstrijskih častnikov, ki je obiskala potem grofa Flandernskega in avstrijskega zastopnika.

Rumunsko. Dné 10. decembra se je vršila v neke bukreški cerkvi slovesna služba božja v spomin veselega dogodka, ko so Rusi vzeli Turkom močno trdnjavo Plevno. Slovesnosti so se vdeležili kralj, kraljevič, višji vojaški častniki in mnogo drugih dostojanstvenikov. Po službi božji si je ogledal kralj armado. Zvečer so priredili v kraljevi palači vojaško pojedino, pri kateri je kralj napil rumunskim vojakom.

Izvirni dopisi.

Iz Prage, 9. decembra. (Vlada ne dovoli nič. — Novi plzenjski vodovod. — Tomaž Seidan. † — Razno.) Kakor se tukajšnjim listom javlja z Dunaja, zbrali so se včeraj v posvetovanje odlični poslanci desnice; po posvetovanju je vsprejel grof Taaffe g. dr. Riegra. Ministerski predsednik je naravnost baje rekel dr. Riegru, da vlada vzlic najboljši volji — dokler spravno pogajanje ni dognano v tej ali oni smeri do konečnega izida — niti Nemcem, niti Čehom ne more ničesa dovoliti. Vlada je pripravljena, kakor se zatrjuje, pod gotovimi pogoji v deželnozborskem zasedanji meseca januarja učiniti izjavo o češkem notranjem uradnem jeziku, in sicer v takem smislu: „da bodo zadovoljni češki poslanci, Nemci pa ne preveč razburjeni“. Ali se bode vladi to umetelstvo posrečilo, je drugo vprašanje. Vendar je gotovo, da vlada namerava odstopiti, če bode med zborovanjem v dež. zboru meseca prosinca napredovalo razpadanje staročeske stranke in se vsled tega zmanjšalo število poslancev, kateri hoté glasovati za spravo. Dalje se še poroča z Dunaja, da bode te dni vsprejel cesar dr. Riegra v avdijenciji.

Slavnostno je proslavljala dné 20. oktobra kraljevska Plzenj završetek velevažnega podjetja, koje bode za vse bodoče čase blagodejno vplivalo na

(Dalje v prilogi.)

procvitanje mesta — otvorjenje novega vodovoda, s kakeršnim se more ponášati le malo mest v Evropi. Z gradnjo novega vodovoda učinila je pa plzenjska občina nov korak k daljšemu razvoju naprednega, národnega mesta, ki je pred 30. leti imelo malone 10.000 prebivalcev, a v kratkem času se je to število petkrat pomnožilo in je dandanašnje gledé velikosti že sedmo mesto v našem cesarstvu.

Staroslavna Plzenj je hitro prekosila mnogo družih večjih mest, da v tem oziru celó našo Prago, koja zaman hrepeni po uresničenji jednacega načrta za oskrbovanje dobre pitne vode. Novi vodovod v Plznji je v istini monumentalno delo, in vsi večaki priznavajo praktično to uvedbo. Zgradnja novega vodovoda bila je sklenena v mestnem zastopu že leta 1869 — a dovršena stoprav letos. Skupni troški za to podjetje znašajo 1.250.000 gld., samo za odkup zemljišča plačala je mestna občina 50.000 gld. in nad 48.000 za vodne pravice. Črpalni stroji dovajajo v jedni minuti 5000 in na dan 220.000 hektolitrov vode. Konečno treba opómni, da so vsi stroji in vse stavbe delo domačih industrijalcev in delavcev.

Dné 5. t. m. pokopali smo tu slovečega soharja in prof. na c. kr. češki visoki tehniški šoli g. Tomaža Seidana. Pokojnik je vzlasti v soharstvu in modelerstvu utvoril mnogo krasnih umeteljskih del. Izgotovil je med drugimi umotvori n. pr.: spomenik pesnika Uffo Horna v Trutnovem, mramorovo poprsje grofa Gašparja Šternberka za knjižnico češkega muzeja, mramorovo poprsje kralja Jurija iz Podjebrad za veliko dvorano staromestnega rotovža, Mozartovo poprsje, dalje orjaško poprsje Petra Velikega na takozvanem „Jelenovem skoku“ v Karlovih Varib, dalje spomenik Mikoveca na grobišči v Košicah, spomenik Božene Němcove („Babica“) na višegradskem grobišči, Smetanov spomenik v Plznji in mnogo drugih. Za dunajski arzenal je izgotovil pokojni Seidan veliki sobi vojskovodij: grofa Gallasa, grofa Clairfajta in Bianchija. Za poslopje dunajskega parlamenta dovršil je mramorovi sobi „Umirjenje“ in „Potrpežljivost“; za praški Rudolfinum pa sobi Rafeala in K. M. Webra. Na c. kr. češki tehnik je bil profesor 18 let. Pokojnik je bil dalje ravnateljski člen društva za dograjenje hrama sv. Vida in društva sv. Lukeža. Čast njegovemu spominu!

Koncem tega meseca imamo torej ljudsko štetje! Povodom poslednjega ljudskega štetja leta 1880. bilo je na Češkem Čehov 3.470.252, Nemcev 2.054.174; na Moravskem Čehov 1.507.328, Nemcev 628.907; v Šleziji Čehov 126.385, Nemcev 269.338, torej vkupe Čehov 5.103.965 in Nemcev 2.952.419, — radoveden je torej vsak na letošnje štetje, ali je narodnost češka narastla ali se zmanjšala. Umeje se, ko bi se bili Nemci pomerno pomnožili od leta 1880., zajemali bi iz tega npravno pomoč in iz tega politične posledice.

Škoda, koja je povodenj prizadela praški občini na poslopih, vodarnah in zemljiščih, znaša 123.000 gld. Vrh tega bode stala zgradba novega Karlovega mostu 320.000 gld., trebljenje rečišča 40.000 gld., gradnja začasnega lesenega mostu 80.000 gld., poprava nabrežnih zidov 10.000 gld. itd. Mesto si bode za vse te izdatke moralo izposoditi 2 milijona; gledé Karlovega mostu se je pa vladi že izročila peticija za vladno podporo.

Kakor se v Slovencih časti sv. Miklavž, istotako tu na Češkem, in kako se je nekoč skazovala čast temu svetcu, je najlepši dokaz, da je na Češkem sv. Miklavžu posvečenih 114 cerkvā, mej njimi e najkrasnejši hram sv. Miklavža na Mali strani v Pragi, kjer se obhaja dné 8. decembra romarska slavnost. Grajenje tega hrama je trajalo celih — 48 let! Spomin sv. Miklavža proslavljal se je v 15. stoletji v Pragi z neobičajnim sijajem; ker so se pa te slavnosti pozneje prelevile v posvetna radovanja, morala je vlada prepovedati te nedostojnosti, vzlasti mej visokošolci takozvano „viteštvo sv. Miklavža“.

Dnevne novice.

(Kamniška železnica) bode na željo koncesionarjev otvorjena iz Ljubljane do kamniškega kolodvora v sredo ali četrtek, iz Kamnika pa do tovarne za smodnik meseca prosinca prihodnjega leta. Kakor je razvidno iz voznega reda, ima lokalna železnica Ljubljana-Kamnik nastopne postaje: Ljubljana (državni kolodvor), Črnovec (postajališče), Trzin,

Domžale, Jarše - Mengeš, Homec (postajališče) in Kamnik. Po zimi bodo vozili osebni vlaki 2. in 3. razr., in sicer iz Ljubljane ob 7. uri 25 min. (dohod v Kamnik ob 8. uri 50 minut) zjutraj; ob 12. uri (dohod v Kamnik ob 1. uri 25 min.) in ob 6. uri 25 min. zvečer (dohod v Kamnik ob 7. uri 50 min.); iz Kamnika v Ljubljano pa ob 5. uri 10 minut (dohod v Ljubljano ob 6. uri 35 minut) zjutraj; ob 10. uri dopoldne (dohod ob 11. uri 25 min.) in popoldne ob 2. uri 50 min. (dohod ob 4. uri 15 minut). — Tako vsaj se nam poroča.

(Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda v Ljubljani) je imelo dné 10. decembra XLII. sejo. — Navzočni: Prvomestnik: Tomo Zupan. Odborniki: Matej Močnik, Ivan Murnik, Luka Svetec (podpredsednik), dr. Jos. Vošnjak (denarničar), Andrej Zamejce, Anton Žlogar (zapisnikar). Drugi odborniki službeno zadržani. Od nadzorništva: Oroslav Dole nec. — Blagajnik poroča o prispelih doneskkih raznih podružnic, le nekatere se še niso odzvale. Denarno stanje je ugodno, — osobito vsled dovoljene podpore visokega deželnega zbora kranjskega v znesku tisoč goldinarjev, in velikodušnega že izplačanega volila pokojnega rodoljuba g. Frana Kotnika v svoti 500 goldinarjev. — Tajnikovo poročilo o tekočih stvaréh in njih rešitvi vzame se na znanje. Družbeni „Vestniki“, vsprejemnice za dose-daj zglášeno število članov in po nekoliko zvezkov „Knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda“ so izvan Kranjske že razposlani, v kratkem jih prejmo i podružnice po Kranjskem. Ako bi katera slavnih podružnic vsled kake pomote ne prejela vsega v redu, naj se blagohotno zglaš pri vodstvu. — Slavna „Matica Slovenska“ je po ravnatelju Fr. Bradaški darovane vse letnike „Novic“ blagodušno prepustila družbi sv. Cirila in Metoda. — Par podružnic je zopet v osnovi. — V zmislu poročil odbornikov Murnika, Močnika in dr. Vošnjaka podeljenih je nekaj podpor. — Gledé družbenih šolskih zavodov odredi se potrebno. — V zmislu poročila odbornika kan. Zamejca ukrene se o nasvetovanem rokopisu.

(Veleč. g. Ignacij Böhm) se je zaradi bolehnosti odpovedal svoji službi kot superijor oo. Lazaristov, izstopil ob jednem iz kongregacije ter šel za nekaj časa v počitek k svojemu prijatelju č. g. Janezu Teranu, župniku v Ljubnem na Gorenjskem.

(Hvale vredno.) V št. 269., dné 22. nov. t. l. smo mej dnevnimi novicami objavili tudi poročilo iz Vremske doline, da je dné 20. novembra v Gor. Vremah pogorel Josip Cerkvenik, ki je bil sicer zavarovan pri zavarovalnici „Riunione Adriatica di Sicurtà“ v Trstu, pa za tekoče leto ni plačal zavarovalnine, ki je bila zapala že 22. oktobra t. l. Izrazili smo tudi upanje, da mu imenovano zavarovalno društvo ne bode odreklo odškodnine. — Z ozirom na to notico nam naznanja glavni zastop društva „Riunione Adriatica di Sicurtà“ v Ljubljani (glavni zastopnik gosp. Ivan Perdan), da je Josip Cerkvenik že prejel vso zavarovano odškodnino, dasiravno ni imel nikake pravice tirjati jo od imenovanega zavarovalnega društva.

(Klub amatér fotografov) ima v ponedeljek dné 15. t. m. svojo mesečno sejo v prostorih c. kr. obrtne strokovne šole. Pričetek ob 1/2 8. uri zvečer.

(Dr. Fr. L. Rieger) je dné 11. t. m. slavil svoj 72. rojstveni dan in tem povodom prejel od raznih strani mnogo čestitk. Da-si je slavni češki rodoljub že osivel v boju za pravice češkega národa, vendar je duh njegov še vedno él in zdrav. Bog mu daj še mnogo let!

(Novo vino.) Pri dražbi graščinskega vina v Veliki nedelji prodajalo se je vino od 30 do 42 kr. liter; največ so ga prodali po 36 kr. Štrtinjak pride torej na 113 gld.

(Pregledovanje krajevnih imen.) Povodom prihodnjega ljudskega štetja je odredilo notranje ministerstvo, da se pregledajo tudi krajevna imena in stori konec vednim pritožbam zaradi grozovitih spak, katere moramo čitati na deskah v vaseh in na razkrižjih. Komu ne pridejo na misel „Gesindeldorf“ (Družnška Vas), „Zerissendorf“ (Razdrto) itd.?

(Ogrsko vino.) Kaka vina dobivamo iz Ogrske, bodi kot dokaz pismena ponudba, katero je poslal neki židovski tovarnar iz Dečina n./L. ogrskemu trgovcu z vinom, kajti žid je gotovo vedel, zakaj in kam naj pošlje nastopni list, ki slóve: „Dovoljujemo si (!) Vam s priloženim vzorom ponuditi sigurno neškodljivo barvo na črno vino, ki je brez škodljivih snovij, in sicer stane kilo barvila 1 gld., naj-

manj za 100 kilo 85 gld.; barva 100 kilo na belo vino iz rafinade stane 40 gld.; gliceriu, kemično čist, beli, 70 gld., 100 gld. itd.“ — Ni urada, da bi zaprečil to sleparijo? Ni nobene postave, koja prepoveduje prodajo barv za ponarejanje vina, in ki bi obvarovala krčmarje in občinstvo, koje pije vino, goljufije in oškodovanja zdravja?

(Nadvojvoda zagovornik — materinega jezika.) Pismo nadvojvode Josipa cesarskemu sodniku Em. Rejbulu v Mali Porubi na Ogrskem je jako zanimivo. Znano je, da se je ljudomili nadvojvoda Josip, sin nekdanjega palatina Josipa, rad pečal s poznavanjem — ciganskega jezika in je na svetlo izdal tudi cigansko slovnico. Nedavno je pisal napominanemu sodniku nastopni list: „Ljubi moj ciganski sodnik! Tvoje pismo z dné 24. avgusta sem že prejel, in ker ti ciganski umeješ, pošiljam ti svojo knjigo o ciganskem jeziku, da bi se iz nje učili tvoji otroci. Koliko je ciganov v tvoji občini? Kaj delate? Delajo li vsi? V koliko hišah bivate? Umejo li vsi ciganski? Veliki dobrotljivi Bog daj tebi, tvoji ženi in otrokom tvojim trdno zdravje, veliko srečo in blage dni. Nadvojvoda Josip.“ — Kako poučen je ta vzgled nadvojvodov za iste, zlasti zaslepljene slovenske stariše, ki ne privoščijo otrokom svojim, da bi se naučili materinega jezika, ter jih s surovim terorizmom silijo v tuje, „schulverein“-ske šole!

(Telovadno društvo „Celjski Sokol“) ima prvo redno občno zborovanje dné 20. decembra t. l. ob 8. uri zvečer v prostorih celjske čitalnice. Dnevni red: 1. Nagovor staroste. 2. Poročilo tajnikovo in blagajnikovo. 3. Posvetovanje zaradi društvenih prostorov (telovadnice). 4. Slučajnosti. — K polnoštevilni vdeležbi vabi Odbor.

(Letošnja zima) je postala kaj občutna vsled ostrega severa, vendar jo mladina pozdravlja z radostjo, ker zá-njo prišle so prijetne ure na drsališčih. Ob jednem se vrsté zimske zabave, koncerti, venčki itd., dočim revne družine pod mnogimi strehami drhté mraza in glada.

(Bralno društvo v Kostanjevici) bode imelo dné 28. grudna t. l. v svojih društvenih prostorih redni občni zbor s sledečim dnevnim redom: 1. Nagovor predsednika; 2. poročilo tajnika; 3. poročilo blagajnika; 4. poročilo knjižničarja; 5. razni predlogi; 6. volitev novega odbora.

(V Brezicah) bodo koncem tega meseca volitve v okrajni zastop. Kakor kažejo prvotne volitve, utegnejo podleči nemškutarji, ki so bili doslej na krmilu.

(V Lipnici) na Štajerskem so ustanovili podružnico društva „Südmark“, pri kateri so slovenski odpadniki najhujši rogovileži. Poturica hujša od Turka!

(Sadjarsko društvo) za mariborsko okolico je dné 4. t. m. volilo nov odbor, v katerem so gg.: Fr. Robič, c. kr. nadzornik, predsednik; dr. Ferik, namestnik; učitelj K. Sket, tajnik; trgovec S. Fontana, blagajnik; Stiegler, Girstmayr, Nerat in Reich, odborniki.

(Tatvina.) Včeraj so v Sežani zaprli čevljarja J. Zabriča, o katerem sumijo, da se je vdeležil tatvine meseca junija, ko je bilo na tamošnji pošti ukradenih 2400 gld. Našli so pri njem knjižico poštne hranilnice, glasečo se na 600 gld.

(Izneverjenje.) Iz Divače se poroča, da so tamošnjega poštarja prijeli in izročili sodišču v Sežani, ker nekda v poštni blagajnici manjka nad dva tisoč goldinarjev.

(Poljska naselbina v Parizu) je sklenila razdružiti vse poljske ustave in društva, ki so podpisala v Parizu bivajoče uboge Poljake, ter društvena imetja podariti krakovski akademiji véd in umetelnosti.

Raznoterosti.

— Društvo katoliških pomočnikov. Dandanes je 730 takih društev s kakimi 60.000 udi in 40.000 častnimi udi. Prvo društvo se je osnovalo 1845. leta v Eiberfeldu; v Koloniji živi tako društvo od 1849. leta. V hiši delavskih pomočnikov v Koloniji se je od 1853. do 1890. leta preskrbovalo 63.000 društvenikov brezplačno.

— Koliko prebivalcev ima Berlin? Vsled najnovejšega ljudskega popisa živi v glavnem mestu nemškega cesarstva 1.574.485 duš.

— „Slavnost.“ Ko je preteklo deset let, odkar je imel neki ruski trgovec svojega najboljšega konja, priredil je pri tej priliki „slovesnost“, katere se je

vdeležilo do 100 ljudi. V obedni dvorani je visela deska, na kateri so bile zaznamovane vse zmage „slavljenca“ pri dirkah. V priznajoje svojih vrlin je dobil imenovani konj velikanski kolač z ovseno kašo in srebrno okovano opravo. Po obedu je šel gospodar z vsemi svojimi gosti v konjski hlev. Pili so šampanjec in posestnik konja je napil „slavljenca“, na kar mu je steklenico šampanjca zli v grlo. V ta namen povabljen pevec je pa zložilo slavnostno pesem na konjsko paro ter jo prebralo vpričo navzočih gostov. Na to so se vsi povrnili v hišo, kjer so še na dalje praznovali izredno konjsko slavnost.

— Kako si francoski republikanci pomagajo, do so izvoljeni. Nedavno so na Francoskem zgradili več kilometrov železnic, pri katerih bo gotova izguba. Kilometer železne ceste velja dostikrat 385 000 frankov, a donša pa komaj 5000 frankov. Tudi mnogo nepotrebnih šol in poslopij se izvršuje iz istega namena, da se namreč republika utrjuje, posebno pa zagotavlja volitev republikanskih poslancev. S takimi zgradbami naredé republikanci mnogo ljudi za volilne poganiče. Posvetni učitelji so politiško sredstvo v rokah prefektovih. Iz istih razlogov se vedno pomnožuje število uradnikov, za katere se vsako leto sto milijonov več izdaja, kakor 1877. leta.

Telegrami.

Dunaj, 12. decembra. Razven dr. Trojana so izstopili iz staročeskega kluba tudi Adamek, Hajek in Vesely.

Dunaj, 13. decembra. Pruska vojaška deputacija je danes razkazala slušateljem vojne šole novi bojni šotor. — Demokrasko osrednje društvo je razpuščeno zaradi prestopka pravil.

Dunaj, 13. decembra. V državnem zboru je vlada predložila predlog za podaljšanje postave z 1875. l. z ozirom na oproščenje kolekovanja. Državni zbor je sprejel brez razprave predlog za umeščenje bosensko-hercegovinskih čet v Avstriji, sprejel postavni načrt za razširjenje vojaške postave za vdove in sirote v drugem in tretjem branji ob jednom z Jaquesovo resolucijo, katera vlado nujno pozivlje, naj razširi oskrb tudi na vdove, katerih soprogi so vže pred uveljavljenjem zakona umrli, ter naj izposluje zakonu ustavno potrjenje. Istotako ste bili sprejeti resolucija zdravstvenega odseka državnega zbora gledé na Roserjev predlog zadevajoč ustanovitev zdravstvenega urada, in resolucija istega poslanca gledé na objavo v prodajo namenjenih tajnih zdravilnih sredstev in obdačenja farmacevtskih specialitet.

Praga, 13. decembra. Priziv mestne občine v Vinohradih proti razsodbi ces. namestništva, ki ni potrdilo imenovanja škofa Strossmayerja častnim članom, je ministerstvo zavrnilo.

Pariz, 13. decembra. „Journal des Debats“ priznava finančne vspehe avstrijskega finančnega ministra, naglašá zboljšanje avstrijskih financ, kar je zasluga vlade, ki je odprla nove vire dohodkov, in vedno rastoče državne davčne moči.

Umrli so:

9. decembra. Alojzija Smole, delavčeva hči, 5 mesecev, Krakovske ulice 9, hripa. — Terezija Čizman, gostija, 82 let, Ulice na grad 4, marasmus. — Peter Lapajne, delavčev sin, 4 leta, Hauptmanca 11, jetika.

12. decembra. Ivana Košir, zavarovalnega agenta žena, 24½ leta, Mestni trg 10, jetika. — Jožefa Družnik, črevljarjeva žena, 26 let, Trnovske ulice 11, jetika.

Vremensko sporočilo.

Dan	Čas	Stanje		Veter	Vreme	Mokriče na 24 ur v milim.
		barometra v mm	termometra po Celsiusu			
7. u. zjut.		739.3	-11.6	sl. svzh.	oblačno	
12. u. pop.		740.0	-5.0	"	jasno	0.00
9. u. zveč.		742.3	-8.4	"	"	"

Srednja temperatura -8.3°, za 7.5° pod normalom.

Dunajska borza.

(Telegrafsko poročilo.)
13. decembra.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	89	gld.	20	kr.
Srebrna " 5% " 100 " " 16%	89	"	20	"
5% avstr. zlata renta, davka prosta	107	"	70	"
Papirna renta, davka prosta	102	"	45	"
Akcije avstr.-ogerske banke	982	"	"	"
Kreditne akcije	302	"	75	"
London	115	"	"	"
Srebro	"	"	"	"
Francoski napoleond.	9	"	10½	"
Cesarski cekini	5	"	46	"
Nemške marke	56	"	52½	"

Tržne cene v Ljubljani

dne 10. decembra.

	gl.	kr.		gl.	kr.
Pšenica, hktl.	6	55	Špeh povojen, kgr.	—	64
Rež,	4	55	Surovo maslo, "	—	70
Ječmen, "	4	22	Jajce, jedno	—	4
Oves, "	3	09	Mleko, liter	—	10
Ajda, "	4	71	Goveje meso, kgr.	—	60
Proso, "	4	55	Telečje	—	60
Koruza, "	5	21	Svinjsko	—	56
Krompir, "	2	41	Koštrunovo	—	36
Leča, "	10	—	Pikaneč	—	50
Grah, "	12	—	Gelob	—	16
Fizol, "	8	—	Seno, 100 kgr.	1	78
Maslo, kgr.	—	90	Slama,	1	78
Mast, "	—	66	Drva trda, 4 mtr.	7	—
Špeh svež,	—	54	" mehka, "	4	80

priljubljena od lekarja GABR. PICCOLI-ja v Ljubljani, je uplívno zdravilo, katero krepčá želodec, mehčá, čistí, odpravlja zlato žilo in odganja gliste.

Sestavljena je iz zdravilnih, v rastlinstvo spadajočih snovi ter ni nikako drastično učinkujoče, marveč lahko, delovanje organov urejajoče zdravilo, katero organizmu kar nič ne škoduje, če se prav delj časa rabi.

Esenco za želodec pošilja izdelovatelj proti poštnemu povzetju v skatljah po 12 steklenic za gl. 1.36; po 24 za gl. 2.60; po 36 za gl. 3.84; po 44 za gl. 4.26; po 55 za gl. 5.26; po 110 za gl. 10.30; po 550 za 50 gl.

Dobiva se v steklenicah po 10 kr. le v Ljubljani v lekarni „Pri angelju“, Dunajska cesta, v steklenicah po 15 kr. prodaja se skoro v vseh tu- in inozemskih lekarnah. (60—14)

J. BENDIK-a,

tovarnarja v Št. Valentinu na Spodnjem Avstrijskem,

hranilna mast

za usnje

je najboljše sredstvo, da se usnje ne premoči.

Za likanje usnja se priporočá ravnokar izumljena, pred ponarejanjem s e. in kr. privilegijem zavarovana

tinktura za usnje.

Glavna zaloga v Ljubljani pri gg. Schusnigu in Weberji, nič več pri Krisperji. (16—11)

Svarimo pred ponarejanjem.

Leopold Trtnik

izdelovatelj

cerkvene posode itd.

Ljubljana

sv. Petra cesta

št. 27.

Priporočá svoje izdelke prečastiti duhovščini in p. n. cerkvenim predstojnikom po najnižji ceni v najnovejših in lepih oblikah. (25)

Na željo pošilja načrte in ilustrovane cenike.

Staro orodje in posode jemlje v popravo.

ORGEL und Harmonium Fabrik Jägerndorf östf. Schiles.

Ta tovarna izdeluje po práv nizki ceni

cerkvene orglje in harmonije

Glasovi so silno lepi in sestava jako močna. Vplačevalni pogoji so ugodni.

Ceniki orgelj in harmonijev pošljajo se zastoj.

V kratki dóbi 16 let narejenih je bilo blizo 300 novih orgelj, med temi bilo je več velikih, kar je najboljši dokaz o izvrstni zmožnosti in rečno ti-tvrdke. (24—4)

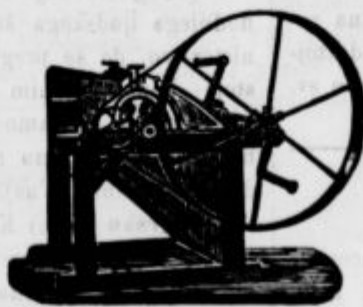
Koverta s firmo

priporočá

Katoliška Tiskarna

po nizkej ceni.

Vsi stroji za kmetijstvo in vinorejo!

Stiskalnice in mlini za olive, vinske in sadne stiskalnice, priprava za odstranjenje peronospere, mlini za grozdje in sadje, avtomatične stiskalnice za zeleno pičo

Mlatilnice, čistilnice in vitala, stroji za ropkanje turšice, sejalniki, orala itd. itd. Sušilne priprave za sadje in sočivje.

Škoporeznice v največji izbiri prodaja izvrstno izgotovljene in po tovarniških cenah.

IG. HELLER, Dunaj, Praterstrasse 78.

Katalogi in vsako pojasnilo na zahtevanje gratis in franko.

Razprodajalcem najugodnejši pogoji. (10—2)

Sposobni zastopniki se iščejo ter dobro plačajo.

Ravnokar je izišla knjiga:

Izpovedanja TAXIL:

18 pol 8°.

bivšega

Cena 60 kr., po pošti 65 kr.

prostomisleca.

Dobiva se

v Katoliški Bukvarni v Ljubljani.

Že mnogo let oproščajo se blagotvoriteli čestitania ob novem letu in ob godovih s tem, da si **jemljó oprostne listke na korist ubožnemu zakladu.**

Na to hvalevredno navado usoja si mestni magistrat tudi letos slavno občinstvo opozarjati z dodatkom, da sta **razpečevanje oprostnih listkov** tudi letos drage volje prevzela gospoda trgovec **Karol Karinger** na Mestnem trgu št. 8 in **Albert Schäffer** na Kongresnem trgu št. 7.

Vrhu tega bodo v smislu obstoječega ukrepa občinskega sveta mestni uradni slugi kakor lani tudi letos raznašali oprostne listke po hišah.

Za vsak oprostni listek, bodisi za novo leto ali za god, je kakor do sedaj položiti **petdeset krajcarjev** in na vpisni poli poleg imena pristaviti število vzetih listkov.

Velikodušnosti niso stavljeni meje.

Pisemnim pošiljstvom bodi pridejana razločna adresa.

Imena blagotvoriteljev se bodo sproti razglašala po novinah.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane, dné 3. decembra 1890.

Župan: **GRASELLI.**

Zaradi oddaje dobave **stavbinskega in rezanega lesa**, kakor tudi **kamnoseških del in materijala**, potem zaradi oddaje **mestne vožnje za prihodnji trienium, t. j. za 1891., 1892. in 1893. leto** vršile se bodo **pismene dražbene obravnave** pri podpisnem mestnem magistratu v **pisarni mestnega stavbinskega urada, Špitalske ulice št. 10** v prvem nadstropji, in sicer za dobavo

1. **stavbinskega in rezanega lesa dné 17. decembra,**
2. **za dobavo kamnoseških del in materijala dné 18. decembra,**
3. **za oddajo mestne vožnje dné 19. decembra**

vsakokrat **ob 10. uri dopoldne.**

Dotični pogoji in drugi pripomočki razgrnjeni so v pisarni mestnega stavbinskega urada v navadnih uradnih urah vsakemu na ogled. Dotični podjetniki se vsled sklepa mestnega magistrata z dné 5. decembra t. l. opozarjajo, da se bodo sprejemale ponudbe le **posameznih obstoječih firm in posameznih podjetnikov** in da so določena vadija pred dražbo dražbenemu komisijonu vročiti ali pa pri mestni blagajnici deponirati.

Mestni magistrat ljubljanski,

dné 11. decembra 1890.

FERD. BILINA & KASCH

Židovske ulice št. 1 LJUBLJANA Židovske ulice št. 1

priporočata svojo bogato zalogo vseh vrst **rokavic od usnja** (lasten izdelek), kakor tudi kaj trdne **volnate zimske rokavice** za gospode in gospé.

Velika izbira (10-10)

zimskih čevljev (Filzschuhe)

nizkih in visokih, dalje **nepremočnih gumi-čevljev** (Gummiüberschuhe) za otroke, gospode in gospé. — Izdelujeta in imata v zalogi

kirurški obveze in kilne pasove

jamčeno najtanjše in trpežne, istotako **razne kirurški priprave.**

Velika izbira

potnih kovčegov in torbic,

kraavat, hlačnikov, krtaš, glavnikov, mila in parumov. Zaloga pristnega **ameriškega gumi-perila**

v vseh modnih oblikah; najnoveše v **chiffon-, zavratnikih in manšetah.**

Telovniki, nogovice, tudi normalno perilo po profesor Jägerovemu sistemu.

☞ Vse po najnižjih cenah. ☞

Premija na svetovni razstavi v Londonu 1862, Parizu 1867, Dunaji 1873, Parizu 1878.

Klavirji na obroke za na deželo

salonski krilasti klavir, pianine (52-49)

iz tovarne svetovno znane tvrdke (Gottfried Cramer) — Wilh. Mayer na Dunaji za 380 gld., 400 gld., 450 gld., 500 gld., 550 gld., 600 gld., 650 gld., pianine za 350 gld. do 600 gld. Klavirji družih tvrdk za 280 do 350 gld.

Izposojilo klavirjev za na deželo pod najugodnejšimi pogoji.

Prodajalnica in posojilnica klavirjev **A. Thierfelder, Dunaj, VII., Burggasse 71.**

P. HILZER,

ces. in kralj. v Dunajskem

dvorni zvonar Novem Mestu

priporoča zalogo zvonov za zvonike, **lepo- in soglasne zvončke** vsake velikosti in vsakovrstnega glasú.

Za določen glas, popolno in čisto ubranost in blaglasje zvonov se jamči, kakor tudi za lepó umetaljno litje in najboljšo rudnino.

Nadalje priporoča **jarme** in druge reči za zvonove iz kovalnega železa in iz lesa po svojem najboljšem in priznatem sistemu za lahko zvonjenje.

Naročeni predmetje izvršujejo se naglo, cenó in z najugodnejšo plačilno pogodbo.

L. 1838. ustanovljena tovarna je prodala že 4710 zvonov, kiso tehtali 1.272.800 kg.

Odlike: Zlati križec za zasluge s krono l. 1887., „dec svetinji za napredek“ dobljeni na dunajski svetovni razstavi 1873. l. za zvonove dunajske rotivne cerkve. Odlika zlate svetinje na dunajski obrtniški razstavi 1880. l. in častne diplome na obrtniški razstavi 1889. l. v Budejericah (Budweis) itd. itd. Vrhu tega mnogo priznanj za izvrstne izdelke. (24-22)

Lepoglasne zvončkulje s štirimi zvončki za zakristije po 25 gld in višje. Lepoglasne alterne zvončkulje od alpaka s štirimi zvončki po 14 gld., s tremi po 11 gld.; od medí (mesinga) s štirimi zvončki po 10 gld., s tremi po 8 gld.

☞ **Obrazci in ceniki se pošiljajo brezplačno.** ☞

Gradec: Lekarna **Vendelina pl. Trnkóczy-ja**, deželna lekarna, Sackstrasse.
Dunaj: Lekarna **Viktorja pl. Trnkóczy-ja**, „pri sv. Frančišku“, (ob jednom kemična tovarna), V., Hundsturmstrasse 113. (10)

Nepresegljivo za zobe

je

I. salicilna ustna voda

aromatična, upliva **okrepčevaljoče!** zabranjuje **gnjilobo zób** ter odstranjuje iz ust **neprijetni duh.** Jedna velika steklenica 50 kr.

II. salicilni zobni prašek

splošno priljubljen, upliva **jako okrepčevaljoče** ter ohranjuje zobe svetlo-bele, à 30 kr.

Navedeni sredstvi, o katerih je došlo mnogo zahvalnih pisem, ima vedno **sveži** v zalogi ter vsak dan po pošti pošilja

lekarna

Ubald pl. Trnkóczy

diplomovani posestnik lekarne in kemik, poleg mestne hiše v Ljubljani.

☞ **Zunanja naročila se s prvo pošto izvršujejo.** ☞

Hišni telegraf

brez telefona

le gld. 4.50

in višje.

Posamezni deli za napeljavo **strelovodov, hišnih telegrafov in telefonov** so vedno na razpolago.

Za dobro, zanesljivo in točno delo jamči, cena je kar mogoče nizka.

Josip Rebek,

(prej Karol Ahčin)

ključarski mojster,

13 Francovo nabrežje Ljubljana Francovo nabrežje 13.

priporoča svojo izborna zalogo lepo, natančno in trpežno izdelanih

štedilnih ognjišč

okov za okna in vrata; izdeluje tudi

železne ograje

v vsakovrstnih oblikah po poslanih vzorcih ali lastnem načrtu in sploh **vsaj ključarska dela** po najnižji ceni.

Sprejema naročila iz mesta in z dežele ter je izvršuje točno, poceni in zanesljivo.

Posebno opozarja na svojo na **Kranjskem največjo zalogo**

elektrotehničnih proizvodov

katera omogočuje najzanesljivejšo vpeljavo **telegrafov in hišnih telefonov** v poljubni dolgoti. Slednja priporoča še posebej cenjenim gg. trgovcem in tovarnarjem v varstvo pred tatovi in svrhu hitrega poslovanja.

Prečast. duhovščini, veleposestnikom, tovarnarjem in sploh hišnim posestnikom se priporoča za napeljavo

strelovodov,

katera napeljuje na stolpe, dimnike in poslopja po najnovešem zanesljivem načinu; **popravlja** tudi že napeljane **pohabljenne strelovođe**, katerih zanesljivost preizkúša z navlašč za to naročenim „**elektrometrom**“. (20-18)

Zobozdravnik Schweiger

stanuje

hôtel „Stadt Wien“ (pri Maliču)
štev. 23 in 24, II. nadstropje.

Ordinira vsaki dan od 9. do 12. ure
dopoldne, od 2. do 5. ure popoldne.
Ob nedeljah in praznikih od 9.
do 1/2 1. ure.

Najnovejša iznajdba in sredstva v zobozdravništvu. Najboljše plombe, po barvi zobem prikladne. (15)

☛ Za vsa dela se jamči. ☛

Andr. Druškovič

trgovino z železnino na mestnem trgu 10,

priporoča po zelo nizki ceni

okove za okna in vrata, storje za štokadoranje, samokolnice, traverze in stare železniške šine za oboke, znano najboljši kamniški Portland- in Roman-cement, sklejni papir (Dachpappe) in asfalt za tlak, kakor tudi

lepo in močno narejena

štedilna ognjišča

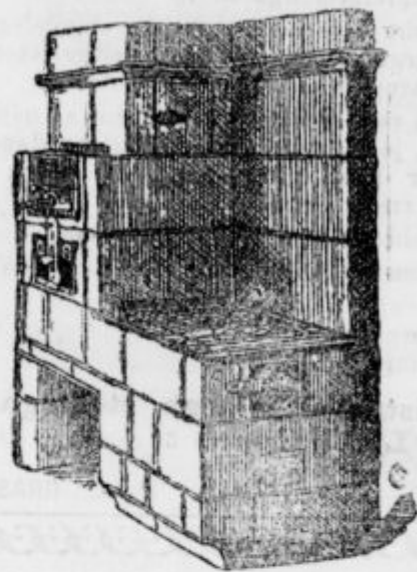
in njih posamezne dele.

Vodnjake za zabijati v zemljo, s katerimi je mogoče v malih urah in majhnimi stroški na pravem mestu do vode priti; ravno tako se tudi dobivajo vsi deli za izkopane vodnjake, železne cevi in železolitni gornji stojali, kakor tudi za lesene cevi mesingaste trombe in ventile in železna okova.

Za poljedelstvo: (50)

vsake vrste orodja, kakor: lepo in močno nasajeni plugi in plužna, železne in lesene brane in zobove zanje, motike, lopate, rezovnice, krampe itd.

☛ Tudi se dobiva zmirom sveži dovski mavec (Lengensfelder Gyps) za gnojenje polja.

Najnižje cene. Največji izbor.

Skrbno izdelovanje

Preobleke. Popravila.

L. Mikusch,
tovarna dežnikov,
Ljubljana, Mestni trg 15.

(12)

Sargove glicerinske specialitete.

Odkar sta izumila glicerinske specialitete F. A. Sarg in Karol Sarg, rabi jih Njeno Veličastvo cesarica in drugi udje cesarske naše rodovine, kakor tudi mnoge tuje knežje rodbine. Te specialitete priporočajo: prof. baron Liebig, prof. pl. Hebra, pl. Zeissl, cesarski svetnik pl. Scherzer itd. itd., dvorna zobozdravnik Thomas na Dunaji in Meister v Gothi itd.

Glicerinsko milo, pravo, nepozarejeno v papirji 60 kr., v škatlici 65 kr., v deščicah po 3 koščke vkupe 90 kr., v škatlici po 3 koščke . . . . . 60 kr.
Medeno glicerinsko milo v zavitku po 3 koščke . . . . . 60 "
Tekoče glicerinsko milo v steklenici . . . . . 65 "
(Najboljše sredstvo za razkave noge in nečisto polt.)

Glicerinska ustna krema v steklenici . . . . . 50 "
Glikoblastol (sredstvo za lepe lase in odstranjenje lišajev itd.) v steklenici gl. 1.—
Toaletno karbol-glicerinsko milo v zavitku po 3 koščke 1.20

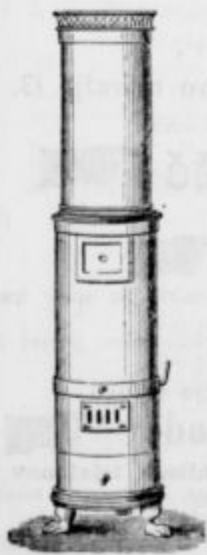
KALODONT, glicerinska zobna krema po . . . . . —.35
(Izvrstno sredstvo za lepe svitile zobe.)

F. A. Sargov sin & comp., c. in kr. zalagatelj na Dunaji.

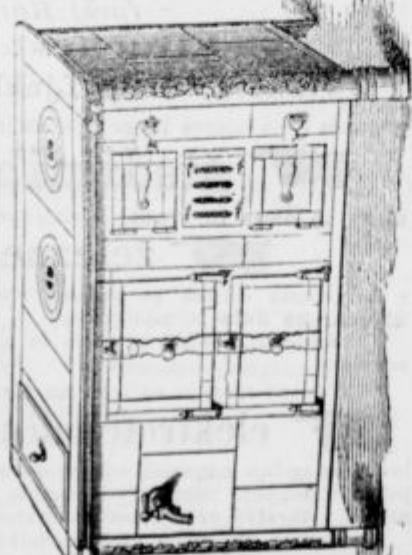
Dobiva se v vseh lekarnah in parfumerijah. (7)

Trgovina z železnino ALBIN-a C. AHČIN-a,

v LJUBLJANI, Gledališke ulice štev. 8,

ima vedno bogato zalogo peči, samostalnih štedilnih ognjišč in posameznih delov za nje, kakor: vratice, vratice ognjišč za silo, ognjiščnih oklepov, roštov za praženje, platcevi za dimnike itd.

Staro železo, mesing, baker, kositar, cink, svinec kupuje se vedno po najvišjih cenah. (12-8)

Prihodnji božični semenj v Višnji Gori

bode letos v
ponedeljek 15. decembra.

Mestno županstvo v Višnji Gori,
dné 8. decembra 1890.

Anton Štepic, župan.

Št. 22.068.

Razglas.

(3-1)

Kakor znano, se ima l. 1891. zopet vršiti

ljudsko popisovanje

po staleži 31. dné decembra 1890. l.

§§ 19. in 23. predpisa o ljudskem popisovanju, kateri je bistven del postave z 29. dné marca 1869. l. (drž. zak. št. 67.) določata, da je vsak stanoviški imejitelj, oziroma vsak družinski glavar obvezan, gledé onih stanovišču pripadajočih moških oseb, ki so rojene v letih od 1871. do vštévšega 1881. in imajo domačinstvo v enem v državnem zboru zastopanih kraljestev in deželá pripravljen imeti koleka prost, brezplačno preskrbljen posnetek iz knjig-rojstvenic ali pa poverjen prepis rojstvenega lista.

Vsak stanoviški imejitelj, oziroma družinski glavar, v kojega stanovišči se nahajajo take osebe, je torej, ako že nima poverjenega prepisa dotičnega rojstvenega lista, obvezan, da si preskrbi naj-pozneje do konca tekočega leta potrebni rojstveni list. Obrniti se mu je zategadelj nemudoma na dotični župni, oziroma matrični urad, pri katerem je krst, oziroma rojstvo zabeleženo, da dobi omenjeni za ljudsko popisovanje potrebni rojstveni list.

Ob enem bodi prebivalstvu ljubljanskemu priporočeno, preskrbeti si za vsak slučaj pravočasno sploh pri izpolnitvi naznanilnic potrebna dokazila, posebno rojstvene in domovinske liste ali mestu teh tudi delavske ali poselske knjige.

Magistrat deželnega stolnega mesta Ljubljane,
dné 25. novembra 1890.

Župan: **GRASELLI** s. r.